

श्रीमद् भागवत का यह सार
भगवद् भक्ति ही आधार

श्री मद्भागवत रसिक कुटुंब

UG-11.9 - प्रथम सोपान

स्व धाम प्रस्थान को देखो हो रहे श्री कृष्ण तैयार।
उद्धृत किए उद्धव समक्ष अद्भुत अनमोल उद्गार।।

प्रार्थना

नारायणं(न्) नमस्कृत्य, नरं(ञ्) यैव नरोत्तमम्.
देवीं(म्) सरस्वतीं(म्) व्यासं(न्), ततो जयमुदीरयेत्.

नामसंकीर्तनं(म्) यस्य, सर्वपापप्रणाशनम्.
प्रणामो दुःखशमनस्, तं(न्) नमामि हरिं(म्) परम्.

श्रीमद्भागवतमहापुराणम्

अेकादशः स्कंधः

.. अथनवमोऽध्यायः - ९ ..

ब्राह्मण उवाच

परिग्रहो हि दुःखाय, यद् यत्प्रियतमं(न्) नृणाम् .
अनन्तं(म्) सुखमाप्नोति, तद् विद्वान् यस्त्वकिं(ञ्) यनः १..

यत् + प्रियतमं(न्), सुख + माप् + नोति, यस् + त्व + किं(ञ्)यनः

सामिषं(ञ्) कुररं(ञ्) जध्नुर- बलिनो ये निरामिषाः
तदामिषं(म्) परित्यज्य, स सुखं(म्) समविन्दत .. २..

न मे मानावमानौ॑ स्तो, न यिन्ता गे॒हपु॑त्रि॒शाम् .
आ॑त्म॒क्रीड॑ आ॒त्मरति॑र- वियरामी॒ह बाल॑वत् .. ३..

माना + वमानौ , वियरा + भीह

द्रावेव यि॑न्तया मु॒क्तौ, पर॑मान॒न्ध आ॑प्सुतौ .
यो वि॒मुग्धो॑ जडो बालो, यो गु॒णोभ्यः॑(ः) परं(ः) गतः .. ४..

क्वयि॑त् कुमारी॑ त्वा॒त्मानं॑(म्), वृ॒शानान् गृ॑हमागतान् .
स्वयं(न्) तान॑र्हयामास, क्वापि॑ यातेषु॒ बन्धु॑षु .. ५..

त्वात् + मानं(म्), तानर् + हयामास

तेषाम॑भ्यवहारार्थं(म्), शालीन् र॒हसि॑ पार्थिव .
अ॒व॒ध्नन्त्याः॑(ः) प्र॒की॒ष्ठस्था॑श्- य॒ङुः(श्) शं(ः) जाः(स्) स्व॒नं(म्) म॒हत् .. ६..

तेषामभ्य + वहारार्थं(म्), अवध् + नन्त्याः(ः), प्रकीष्ठस् + थाश्

सा तज्जु॑गुप्सि॒तं(म्) म॑त्वा, म॒हती॑ व्रीडिता ततः .

ब॒भं(ञ्)जै॑कैकशः(श्) शं(ः) जा॒न्, द्वौ॑ द्वौ पा॒ण्योरशेष॑यत् .. ७..

तज् + जुगुप् + सि॒तं(म्), ब॒भं(ञ्) + जै॑कैकशः(श्), पा॒ण्यो + रशेष॑यत्

उ॒भयो॑र॒प्यभू॑द् धोषो, ह्य॒व॒ध्नन्त्याः॑(स्) स्म शं(ः) भयोः .

त॒त्रा॒प्येकं॑(न्) निर॒भि॒द- दे॒कस्मान्ना॑भवद् ध्वनिः .. ८..

उ॒भयो + र॒प्य + भू॑द्, ह्य॒व॒ध् + नन्त्याः॑(स्), दे॒कस्मान् + ना॑भवद्

अ॒न्वशि॑क्षमि॒मं(न्) त॑स्या, उ॒पदेश॑मरि॒न्दम॑ .

लो॒काननु॑यर॒न्नेताँ॑- लो॒कत॑त्त्ववि॒वित्स॑या .. ९..

अ॒न्व + शि॑क्ष + मि॒मं(न्), उ॒पदे॑ + शम + रि॒न्दम॑

लो॒का + ननु॑यरन् + नेताँ॑, लो॒क + त॑त्त्व + वि॒वित्स॑या

वासे॑ ब॒हूनां॑(ः) क॒ल॒हो, भ॒वेद् वार्ता॑ द्व॒योरपि॑ .

अेक॑ अेव यरे॒त्तस्मात्, कु॑मार्या॒ धव॑ कं(ः)कशः .. १०..

द्वयो + रपि, यरेत् + तस्मात्

મન એકત્ર સં(ય) યુજ્યાજ્- જિતશ્વાસો જિતાસનઃ .

વૈરાગ્યાભ્યાસયોગેન, ધ્રિયમાણમતન્દ્રિતઃ .. ૧૧..

સં(ય)યુજ્ + જ્યાજ્, વૈરાગ્યા + ભ્યા + સયોગેન ,

ધ્રિયમાણ + મતન્દ્રિતઃ

યસ્મિન્ મનો લબ્ધપદં(મ) યદેતય્-

છનેઃ(શ) શનેર્મુ(ઝ)યતિ કર્મરેણૂન્ .

સત્ત્વેન વૃદ્ધેન રજસ્તમશ્ચ,

વિધૂય નિર્વાણમુપૈત્યનિન્ધનમ્ .. ૧૨..

શનેર્ + મું(ઝ)યતિ , રજસ્ + તમશ્ચ ,

નિર્વા + ણમુપૈત્ય + નિન્ધનમ્

તદૈવમાત્મેન્યવરુદ્ધયિતો

ન વેદ કિ(ઝ) યિદ્ બહિરન્તરં(મ) વા .

યથેષુકારો નૃપતિ(મ) વ્રજન્ત-

મિષૌ ગતાત્મા ન દદર્શ પાર્શ્વે .. ૧૩..

તદૈ + વમાત્ + મન્ય + વરુદ્ + ધયિતો , યથે + શુકારો

એકયાર્યનિકેતઃ(સ) સ્યા- દ્વપ્રમત્તો ગુહાશયઃ .

અલક્ષ્યમાણ આયારૈર્- મુનિરેકોડલ્પભાષણઃ .. ૧૪.

એકયાર્ + યનિકેતઃ(સ), મુનિરે + કોડલ્પ + ભાષણઃ

ગૃહારમ્ભોડતિદુઃખાય, વિફલશ્ચાઘ્રુવાત્મનઃ .

સર્પઃ(ફ) પરકૃતં(મ) વૈશમ્, પ્રવિશ્ય સુખમેધતે .. ૧૫..

ગૃહા + રમ્ભોડતિ + દુઃખાય,

વિફલશ્ + યાઘ્રુવાત્મનઃ

એકો નારાયણો દેવઃ(ફ), પૂર્વસૃષ્ટં(મ) સ્વમાયયા .

સં(વ) હૃત્ય કાલકલયા, કલ્પાન્ત ઇદમીશ્વરઃ .. ૧૬..

એક એવાંદ્વિતીયોડભૂ - દાત્માધારોડખિલાશ્રયઃ .
કાલેનાત્માનુભાવેન, સામ્યં(ન) નીતાસુ શક્તિષુ .
સત્વાદિષ્વાદિપુરુષઃ(ફ), પ્રધાનપુરુષેશ્વરઃ .. ૧૭..

એવા + દ્વિતીયોડભૂ, દાત્મા + ધારોડ + ખિલાશ્રયઃ

કાલે + નાત્મા + નુભાવેન, સત્વા + દિષ્વા + દિપુરુષઃ(ફ), પ્રધા + નપુરુષેશ્વરઃ

પરાવરાણાં(મ) પરમ, આસ્તે કેવલ્યસં(ઞ) જિતઃ .
કેવલાનુભવાનન્દ-સન્દોહો નિરુપાધિકઃ .. ૧૮..

કેવલ્ય + સં(ઞ)જિતઃ, કેવલા + નુભવા + નન્દ

કેવલાત્માનુભાવેન, સ્વમાયાં(ન) ત્રિગુણાત્મિકામ્ .
સં(ફ)ક્ષોભયન્ સૃજત્યાદૌ, તયા સૂત્રમરિન્દમ .. ૧૯..

કેવલાત્મા + નુભાવેન, સૂત્ર + મરિન્દમ

તામાહુસ્ત્રિગુણવ્યક્તિં(મ), સૃજન્તીં(મ) વિશ્વતોમુખમ્ .
યસ્મિન્ પ્રોતમિદં(મ) વિશ્વં(મ), યેન સં(વ)સરતે પુમાન્ .. ૨૦..

તામા + હુસ્ત્રિ + ગુણ + વ્યક્તિં(મ)

યથોર્ણનાભિર્હૃદયા-દ્વર્ણાં(મ) સન્ત્ય વક્રતઃ .
તયા વિહૃત્ય ભૂયસ્તાં(ફ), ગ્રસત્યેવં(મ) મહેશ્વરઃ .. ૨૧..

યથોર્ + ણનાભિર્ + હૃદયા, ગ્રસત્ + યેવં(મ)

યત્ર યત્ર મનો દેહી, ધારયેત્ સકલં(ન) ધિયા .
સ્નેહાદ્ દ્વેષાદ્ ભયાદ્ વાપિ, યાતિ તત્તત્સ્વરૂપતામ્ .. ૨૨..

તત્ + તત્ + સ્વરૂપતામ્

કીટઃ(ફ) પેશસ્ફૂતં(ન) ધ્યાયન્, કુડ્યાં(ન) તેન પ્રવેશિતઃ .
યાતિ તત્સાત્મતાં(મ) રાજન્, પૂર્વરૂપમસન્યજન્ .. ૨૩..

તત્ + સાત્ + મતાં(મ), પૂર્વરૂપ + મસન્ + ત્યજન્

એવં(ફ) ગુરુભ્ય એતેભ્ય, એષા મે શિક્ષિતા મતિઃ .
સ્વાત્મોપશિક્ષિતાં(મ) બુદ્ધિં(મ), શૃણુ મે વદતઃ(ફ) પ્રભો .. ૨૪..

લબ્ધ્વા સુદુર્લભમિદં(મ્) બહુસમ્ભવાન્તે,
માનુષ્યમર્થદમનિત્યમપીહ ધીરઃ .
તૂર્ણા(મ્) યતેત ન પતેદનુમૃત્યુ યાવન્-
નિઃ(શ)શ્રેયસાય વિષયઃ(ખ) ખલુ સર્વતઃ(સ) સ્યાત્ .. ૨૯..

સુદુર + લભ + મિદં(મ્) , બહુસમ્ + ભવાન્તે

માનુષ્ય + મર્થ + દમનિત્ + યમપીહ , પતે + દનુ + મૃત્યુ

એવં(મ) સં(ઞ)જાતવૈરાગ્યો, વિજ્ઞાનાલોક આત્મનિ .
વિચરામિ મહીમેતાં(મ્) મુક્તસં(ઙ) ગોડનહં(ઙ)કૃતિઃ .. ૩૦..

સં(ઞ)જાત + વૈરાગ્યો, મુક્ત + સં(ઙ)ગોડ + નહં(ઙ) + કૃતિઃ

ન હ્યેકસ્માદ્ ગુરોર્જાનં(મ્), સુસ્થિરં(મ્) સ્યાત્ સુપુષ્કલમ્ .

બ્રહ્મૈતદ્વિતીયં(મ્) વૈ, ગીયતે બહુધર્ષિભિઃ .. ૩૧..

હ્યે + કસ્માદ્ , બ્રહ્મૈ + તદદ્ + વિતીયં(મ્), બહુધર્ + ષિભિઃ

શ્રીભગવાનુવાય

ઇત્યુક્ત્વા સ યદું(મ્) વિપ્રેસ્- તમામન્ત્ર્ય ગભીરધીઃ .
વન્દિતોડભ્યર્થિતો રાજા, યયૌ પ્રીતો યથાગતમ્ .. ૩૨..

વન્દિતોડભ્યર્ + થિતો

અવધૂતવયઃ(શ) શ્રુત્વા, પૂર્વેષાં (ન્) નઃ(સ) સ પૂર્વજઃ .
સર્વસં(ઙ)ગવિનિર્મુક્તઃ(સ), સમચિત્તો બભૂવ હ ..૩૩..

અવધૂ + તવયઃ(શ), સર્વસં(ઙ)ગ + વિનિર્મુક્તઃ(સ)

ઇતિ શ્રીમદ્ભાગવતે મહાપુરાણે પારમહં(વ) સ્યાં(મ્)

સં(વ) હિતાયામેકાદશસ્કન્ધે નવમોડધ્યાયઃ ..

ૐ પૂર્ણમદઃ(ઙ) પૂર્ણમિદં(મ્) પૂર્ણાત્પૂર્ણમુદ્યતે
પૂર્ણસ્ય પૂર્ણમાદાય પૂર્ણમેવાવશિષ્યતે.

ૐ શાન્તિઃ(શ) શાન્તિઃ(શ) શાન્તિઃ